

Wiosną i latem #NiepracujnaRaka

data aktualizacji: 2021.04.12 autor: Anna Wójcik-Brzezińska

Szkodliwość promieni słonecznych przez Polaków kojarzona jest głównie z opalaniem podczas wypoczynku - zwracają uwagę organizatorzy kampanii edukacyjnej RAK UV. - Zachęcamy wszystkich do udziału w naszej akcji hasztagowej na Facebooku #NiepracujnaRaka - podkreśla Szymon Bubiłek. (fot.arch)

- **Jak wynika z danych Krajowego Rejestru Nowotworów w ciągu ostatnich 15 lat odnotowano podwojenie liczby nowych przypadków tzw. niebarwnikowych raków skóry, czyli innych niż czerniak, których główną przyczyną była nadmierna ekspozycja na działanie promieni słonecznych.**
- **Rolnicy i sadownicy to jedna z głównych grup zawodowo narażonych na zachorowanie na raka skóry, w tym na **raka kolczystokomórkowego skóry.****

Rak kolczystokomórkowy (SCC) to nowotwór złośliwy wywodzący się z komórek nabłonka płaskiego zaliczany do niebarwnikowych nowotworów skóry. Przyczyną jego rozwoju jest nieprawidłowe namnażanie się keratynocytów spowodowane w głównej mierze szkodliwym oddziaływaniem promieniowania UV. Rak kolczystokomórkowy jest również znany jako rak kolczystokomórkowy skóry. Dodanie określenia skórnego identyfikuje go jako raka skóry i odróżnia go od raków płaskonabłonkowych, które mogą powstać w tkankach miękkich: w ustach, gardle czy płucach.

Może minąć nawet 50 lat od pracy w warunkach szkodliwych do zdiagnozowania choroby. Eksperci szacują, że po 60 roku życia ponad połowa seniorów zachoruje na raka skóry. Wśród nich kilka tysięcy będą stanowiły osoby z rakiem kolczystokomórkowym skóry, w tym m.in. rolnicy, sadownicy, ogrodnicy, rybacy, pracownicy budowlani oraz działkowcy i seniorzy z gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, którzy przez całe swoje życie zawodowe na niego „pracowali”.

- *Słońce bez odpowiedniej profilaktyki może być dla nas naprawdę niebezpieczne. Raki skóry to najczęściej występujące nowotwory złośliwe u człowieka o białym kolorze skóry. Stanowią 30 proc. wszystkich rozpoznawanych nowotworów złośliwych. Do najczęstszych zaliczamy raka podstawnokomórkowego stanowiącego 80 proc. zachorowań, natomiast na drugim miejscu plasuje się rak kolczystokomórkowy stanowiący 15-20 proc. Ponad 90 proc. nowotworów niebarwnikowych skóry jest bezpośrednio związanych z promieniowaniem ultrafioletowym* - podkreśla **prof. dr hab. n. med. Piotr Rutkowski**, kierownik Kliniki Nowotworów Tkanek Miękkich, Kości i Czerniaków Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie.

- *W początkowej fazie rak kolczystokomórkowy z wyglądu przypomina rogowaciejącą, łuszczącą się zmianę o charakterze brodawkowym. Bardzo często przypomina zwykłego strupka, przez co pacjentom wydaje się, że jest to niegroźny defekt kosmetyczny. Szczególnie osoby starsze przekonane są o tym, że zmiany powstałe na skórze, nieogojące się owrzodzenia, czy właśnie strupki są wynikiem ich wieku, a nie toczącego się procesu chorobowego* - tłumaczy **Joanna Konarzewska**, dyrektor Fundacji Onkologicznej Nadzieja.

Mimo tego, że rak kolczystokomórkowy charakteryzuje się powolnym wzrostem i początkowo wygląda niegroźnie, to późno zdiagnozowany może prowadzić do destrukcji otaczających tkanek oraz przerzutów do węzłów chłonnych i innych narządów - podkreśla profesor Rutkowski. Najważniejsze, by nie bagatelizować żadnych zmian skórnych, ponieważ w przypadku chorób nowotworowych wczesna diagnostyka ma kluczowe znaczenie dla zdrowia i życia.

O ochronie przed słońcem nie możemy pamiętać jedynie na wakacjach nad morzem. Kremów ochronnych, z wysokim filtrem powinien używać każdy, kto wychodzi z domu i narażony jest na oddziaływanie promieni ultrafioletowych, a szczególnie osoby pracujące na świeżym powietrzu w sektorach takich jak rolnictwo, czy sadownictwo, bo to właśnie one przez cały sezon wiosenno-letni spędzają czas na zewnątrz.

Według Krajowego Rejestru Nowotworów w Polsce w 2018 roku odnotowano 14 180 zachorowań na niebarwnikowe nowotwory skóry (6 795 u mężczyzn i 7 385 u kobiet), co odpowiada zachorowalności odpowiednio 8,1 proc. u mężczyzn i 8,1 proc. u kobiet. - Niestety dane epidemiologiczne nie są pełne. Na podstawie danych chorobowości można szacować, że w Polsce jest to około 40-50 tys. zachorowań rocznie. Są to głównie przypadki nierejestrowane, które są z reguły operowane lub leczone miejscowo przez dermatologów, czy chirurgów plastyków - podkreśla Profesor Rutkowski.

Istotnym elementem w profilaktyce raka skóry jest samoobserwacja, która powinna odbywać się przynajmniej raz w miesiącu. Polega ona na sprawdzeniu skóry pod kątem nowych zmian oraz obserwacji wcześniejszych. W przypadku pojawienia się niepokojących zmian pobiera się wycinek, który następnie przechodzi przez badanie histopatologiczne.

W większości przypadków leczenie polega na wycięciu zmiany wraz z marginesem zdrowych tkanek – jest to tak zwany złoty standard – który można zastosować w większości przypadków, szczególnie przy wczesnym wykryciu choroby. Zabieg ten nie jest możliwy w przypadku zaawansowanej choroby lub ze względu na lokalizację nowotworu. Takie osoby leczone są paliatywnie, czyli objawowo. W leczeniu wykorzystuje się radioterapię, leczenie bólu, opatrywanie ran nowotworowych oraz chemioterapię.

Należy pamiętać, że pacjenci z zaawansowanym rakiem kolczystokomórkowym skóry to głównie osoby starsze pow. 65 r.ż., które cierpią na inne schorzenia towarzyszące. Z tego powodu większość z nich nie może przyjmować chemioterapii stosowanej w praktyce klinicznej. Dla tych chorych jest nadzieja w postaci immunoterapii systemowej nasilająca istotnie odpowiedzi przeciwnowotworowe w zaawansowanych postaciach tego nowotworu, która bardzo dobrze działa u pacjentów w wieku podeszłym.

- U części pacjentów możliwe jest całkowite wyleczenie, którego nie potwierdzono w chemioterapii w zaawansowanych postaciach tego nowotworu. Niestety na chwilę obecną w Polsce nie jest ona refundowana, ale wierzymy, że to niebawem się zmieni i będziemy mogli tych pacjentów leczyć skutecznie zgodnie z najnowszą wiedzą medyczną – podkreśla prof. Rutkowski.

Źródło: <https://zyrardow.eglos.pl/aktualnosci/item/38351-wiosna-i-latem-niepracujnaraka>